

Cykler til Senegal

WA – KHA – DIA

Dialog – Bevisthed - Solidaritet

www.cyklertilsenegal.dk - Klosterstræde 4 - 4300 Holbæk – tlf. 23802720- Bank Merkur 8401 1060310 Issn 1904-8564

NYHEDSBREV

Juni 2011

INDHOLD:

Kære Nyhedsbrevlæser	Side 2
Forkvindens og foreningens årsberetning	Side 2
Præsentation af nye bestyrelsesmedlemmer	Side 6
Hyldest til alle kvinder i Colufifa og CtS	Side 7
Mad mod Malaria	Side 7
Karen Blixen	Side 9
Skipper Knud på kutteren Anton	Side 9
Tie'bou Dienn	Side 11
Nyt projekt starter	Side 12
World Social Forum	Side 13
Ingen udvikling uden bier	Side 14
Her bliver du aldrig for gammel	Side 15
På cykel mellem Faoune og Medina	Side 16
Rysensteen i Senegal	Side 17
Faoune Maraton	Side 18
Aktuelt 2011	Side 19

Rysensteen cykler i Senegal. Foto: Anne McClymont

Kære nyhedsbrevlæser.

Så er her igen et nyt, friskt og alsidigt nyhedsbrev. Tak for alle bidrag og god læsning. Igen er foråret sprunget lynhurtigt ud i fuld flor. Det skal nydes! Og god sommertid på vej.

Alt har sin tid og nu er min tid som ildsjæl og forkvinde i Cykler til Senegal slut. Jeg fortsætter som støtte, containerpakker, fortæller med sang og lysbilleder og hvad der er ellers kan være brug for.

Der er så meget jeg vil takke for - alt jeg har oplevet, lært og været med i - og alle de fantastiske mennesker jeg har mødt både i Senegal, Gambia, Guinea og herhjemme. TAK, vores friend-ships sejler videre og arbejder for en bedre verden. Jorden har brug for os alle.

Jeg har læst og kigget avisudklip og nyhedsbreve om Cykler til Senegals arbejde igennem, og der er MEGET. Jeg fandt min artikel (fra Djembe/ 2000) " Her bliver du aldrig for gammel ". Den er en hyldest til verdens ældre og handler om Dembas far Sory Mansare. Den er med i dette nyhedsbrev fordi vi hele tiden kan lære af og med hinanden - helt indtil vi dør. Det er håbefuldt.

Alle gode ønsker og kræfter fremover til Cykler til Senegal og COLUFIFA fra mig og vi ses. med kærlighed Mariama.

Forkvindens og foreningens årsberetning 10. april 2011.

Kære medlemmer, så blev det endelig forår og generalforsamling på Elværket i Frederikssund.

Foreningen har igen haft et travlt og spændende år og takker ALLE som støtter og hjælper. En stor tak til Kirsten Jansbøl, som valgte at holde i bestyrelsen, for alt det hun har bidraget med. Ligeledes tak til Anne Grete, Anne Grete har valgt at stoppe som suppleant. Også en stor tak til Hanne Klinge Wulff, som har været ladebestyrer i Herlev. Laden er nedlagt pga. vejarbejde. Der har mange gode cykler hvilet på vejen til Senegal og Gambia. Desuden tak til Mads Løvskov cykler og til Kurt i Farum, som reparerer symaskiner. Tak for godt samarbejde med Kildemoes cykler og MulticenterSyds internationale afdeling for en cykelindsamling med Fri cykelhandlere rundt om i hele landet. Det blev til godt og vel 400 cykler, hvoraf vi fik 144, og resten er på vej til Afrika via andre NGO'er som sender containere med støtte fra Mellempøkeligt Samvirke. En stor tak også til Eli som redigerer vores flotte nyhedsbrev. Men ikke mindst mange, mange tak til John, som bestyrer laden i Skibby; uden ham kunde vi ikke magte alle de cykler og ting og sager. Vi takker også Ladens ejermand med søster. Der er igen et kæmpe tak til færgen GrønSund med Niels Sømand, Jytte, personale, NOMA samt sponsorer for Mad Mod Malaria. Tak til musikerne Pia Raug, Basiru Suso, Cecilie Strange, Viktor Larsen og professor Lars Hviid. TAK! Designer Michael Jensen præsenterede sin nye Cykler til Senegal plakat, som vi sælger for 2 myggenet. En stor tak til alle, der har bidraget med støtte til myggenet. Sidste år blev der udleveret 1300 net, heraf over 800 til gravide og ammende. Desuden ca. 250 til helt små børn og 250 til de ældste. I forbindelse med uddeling af nettene tager COLUFIFA ud i landsbyerne og oplyser, med hjælp fra den lokale ungdoms-teatertrup, om vigtigheden af at bruge dem og om hvordan man i øvrigt bedst undgår at få malaria. Også tak til diverse arrangører af mine lysbilledfortællinger rundt om i det ganske land. Jeg har bl.a. deltaget i en kvindefest den 8. marts i Holstebro med over 90 kvinder fra alle mulige lande. I Næstved viste jeg fortællingen om Dembas far i Guinea for pensionistforenings formænd og forkvinder, hvilket gav flere nye aftaler.

Vi samarbejder med FreeBikes, et koncept, med unge, der skaffer sponsorer til reklamer på cykler, som udlånes til en danske studerende i et år, hvorefter cyklerne via os sendes til Senegal eller Gambia. De første cykler skulle efter planen komme ud at køre i Danmark til september.

Vi har deltaget i 2015-måls kampagnen med:

- Flygtningeskibet Anton med skulpturer af Jens Galschiøt ankom til Holbæk havn, det kom i stand ved Jannes store engagement i samarbejde med Seniorer uden Grænser.
- Udstillingen "Selvstændig?" om bondebevægelsen COLUFIFA og Cykler til Senegal, som Kristina har udviklet.
- Et skoleprojekt "Dagens gode gerning" om hjælpsomhed og retten til at gå i skole. Det var et samarbejde med skuespiller Birthe Jakobsen og Forumteaterprisme (se videoklip og film på deres hjemmeside: www.forumteaterprisme.dk). Vi arbejdede med 3. og 5. klasse på Euroskolen på Gl. Kongevej. Til afslutningen besøgte vi udviklingsminister Søren Pind og overrakte en "hjælpepakke".
- Et julehyggearrangement i Skibby Bymidte i samarbejde med handelsstanden. Vi bød på friskbagte pandekager, senegalesisk gløgg med bissap-saft, udstilling, markedsbod og tale af Frederikssunds borgmester. Jubelsangkoret sang for, og Niels Sømand spillede i svingdøren til supermarkedet. Vi fik 12 cykler og symaskiner, humøret var højt.

Cykler til Senegal er tilmeldt forsættelsen af Kampagnen om 2015-målene,

I juni måned deltog Cykler til Senegal i den årlige Couleur Cafe' festival i Fælledparken Lene Lindedam har igen været på brilleturné i Senegal med NytSyn i 3 uger i efteråret med optikere (også en gruppe fra det svenske søsterfirma). De undersøgte øjne og udleverede briller – 2000 par øjne, heraf alene 360 i Kolda på én dag. De er på vej igen til efteråret.

Igen i år har vi støttet afviklingen af 'Maraton', som COLUFIFA arrangerede for 3. år i træk.

Jeg har taget en stor beslutning om at ikke stille op til bestyrelsen. De 16 år med foreningen og med mit fulde engagement kan jeg kun takke for af hele mit hjerte og ønske foreningen alt godt på vejen videre. Selvfølgelig stiller jeg mig til rådighed for den nye bestyrelse med det jeg kan. Jeg fortsætter også med lysbilleder, containerpakning mv.

Mariama

Økologi

Blandt grundlæggerne af Cykler til Senegal er flere fra det økologiske produktionskollektiv Svanholm., COLUFIFA, har i flere år været involveret i et projekt med en anden partner-organisation omkring salg af økologisk sesam i form af frø og olie. Aktuelt arbejder vi og COLUFIFA nu sammen om at udvikle havebrug og produktion af grønsager som f.eks. løg. Det er derfor oplagt, at vi også har et organisatorisk engagement i økologien i Danmark og foreningen har været medlem af Økologisk Landsforening siden 2009, Lone og jeg er de aktuelle repræsentanter. Jeg er i 2011 medlem af Ulandsudvalget og har produceret en udsendelse for den2radio.dk (lanceret 20.03.11) om årsmødet i Økologisk Landsforening. v. Kristina

Nyt projekt

Her i marts måned godkendte Projektrådgivningen et nyt lille projekt over knapt 1½ år. Det er tanken, at det skal supplere det projekt, der startede sidste år, og det kommer især til at fokusere på at styrke COLUFIFAs landbrugsfaglige tilbud til medlemmerne. Vi skal bl.a. introducere nye, enkle haveredskaber (hakkejern, le mv.) og desuden gøre det lettere og billigere for kvinderne at indhegne deres grønsagshaver med hegn flettet af metaltråd. Knud Schmidt og Lone tager til Senegal i påsken og starter det op. Jens Lykkebo, der er ekspert i alt, hvad der har med leer at gøre, har givet gode råd og tager med til Senegal til sommer. v. Lone

Uddannelsesstøtte

I bestyrelsen har vi diskuteret, hvordan vi bedst kan støtte lokale unge, så de kan få en uddannelse, der kan bruges i landdistrikterne. Da jeg var i Senegal i januar, diskuterede jeg ideen med COLUFIFA, og vores to foreninger skal nu sammen finde ud af, hvordan man udvælger hvem, der skal støttes, til hvad og på hvilke betingelser. En del af pengene kommer via tilbagebetaling af et lån, vi gav COLUFIFA sidste forår, og så supplerer vi op med de 10.000, vi fik af Connie Hedegaard, dengang hun modtog en cykelhandlernes pris. v. Lone

Danske gymnasieelever i Senegal

Anne McClymont har været 2 uger i Senegal med 3 piger fra Rysensteens gymnasium og en antropolog, der studerer kulturmøder. De deltog i undervisningen i det lokale gymnasium og fik en oplevelse for livet. De samlede 140 fyldte skoletasker til containeren i september 2010. *Se forsidebilled v. Lone*

Foreningens beretning.

Beretningen blev godkendt. Kasserer Ivan fremlagde foreningens regnskab som også blev godkendt. På skift takkede vi for Mariamas fantastiske indsats, uden hende havde vi ikke siddet her i dag. Desuden så vi filmklip fra COLUFIFAs Marathonløb og spiste dejlig fælles mad.

Den nye bestyrelsen har efterfølgende konstitueret sig: Ingen stod klar til at overtage posten som forkvinde, vi blev enige om at have kollektiv styring og Lone blev udpeget som talskvinde. Bestyrelsen består nu af Lone Frederiksen, Ivan N. Andersen, Alice Bagnegaard, Gitte Frandsen, Janne Noack, Kristina Grossman Due, Jytte Ekvall og Ebbe Prag. Mariama Guldagger er forsat medlem af Projektstøttegruppen og malaria aktiviteterne.

Et par ord til Mariama.

*Vi mangler ord for at kunne udtrykke os i denne situation, men vi prøver.
Tak, tak og atter tak for dit engagement, entusiasme, humor, iverigdom, ,
omsorgsfuldhed og stifter og Forkvinde for Cykler til Senegal.
Kærligst den nye bestyrelse.*

Vær opmærksom på at Foreningen har fået nyt tlf.nr. 23 80 27 20 og ny mail: info@cyklertilsenegal.dk

Foreningens arbejdsgruppers beretning

Containere v. Janne

I 2010 fik vi, efter ansøgning, bevilling til at sende 2 containere af sted fra Skibby, april til Brikamaba og september til Sintet. Shipping-firmaet MOTOR Ship havde igen det bedste tilbud. Firmaet havde 50 års jubilæum i 2010, tillykke. Tak til alle der kom og hjalp, ikke mindst vores pakkemester John. Hver gang tror man det er løgn, men laden er næsten tom, når vi er færdige. Containeren bliver hentet af vognmanden til afskibning først til Hamburg derefter til Banjul havn og endelig det sidste stykke med lastbil til Sintet eller endnu længere til Brikamaba.

I COLUFIFA er det et stort ønske at modtage containere til Senegal, så de arbejder på sagen med diverse regeringskontorer. Ud over cykler – fra starten i 1996 er det blevet til 6000 cykler. Vi har vi sendt 36 computere fra ComSug i Holbæk, Brillen fra NytSyn kæden, renoveret på MulticenterSyd, regntøj fra NytSyn, hospitalsudstyr fra Herlev, sy- og væveting fra lukkede lingeri butikker, børnesko fra Ecco, håndværktøj, stokke, kørestole til børn, køkkengrej, udsalgshabitter fra skræddermester Arne i Holbæk og meget mere. Ida Bergkvist var i Senegal i april-maj og tog en masse billeder af udpakningen i Brikamaba. Vi har fået bevilget 1 container i 2011; der er rift om bevillingerne og MS Genbrug til Syds bevilling er ikke øget. Ansøgning er blevet digitaliseret, så jeg har været på endags-kursus i brug af det nye system på Fælledvej i Kbh. Opråb!!! Vi mangler små-håndværktøj, haveredskaber, køkkengryder, skåle og fade, skoletasker, fodboldsko og linned.

Skolegruppen v. Janne

Skolegruppen har via indsamlede midler støttet skoler i Faoune og Madina Torodo siden 2005 og til nu. Fra 2007 har skolen i den lille landsby Saré Sambele også modtaget støtte. Støtten har været til de mindste børn, hvis forældre har haft svært ved at betale de udgifter der er, selv om der er gratis at gå i skole – såsom indmeldelsesgebyr, undervisningsmateriale og skolefrokost. Fra 2010 er arbejdsgruppen udvidet med Lone Frederiksen og Kristina Grosmann Due, dels kommer de ofte til Senegal og så kan de fransk. De har nogle kontakter i COLUFIFA, som kan bruges i det fortsatte arbejde med at støtte de små børns skolegang. Uden penge ingen støtte, så tusind tak til dem der har doneret penge til vores lille skoleprojekt.

Fotoudstillingen "Selvstændig?" v. Kristina

Udstilling om samarbejdet mellem Cykler til Senegal og COLUFIFA i relation til 2015-målene. Fotoudstillingen blev vist første gang i Kulturkasernen i Holbæk juli-august 2010 samtidig med kutteren Antons ankomst til byen, og siden i Lyngby Storcenter i uge 36. I november kom den til Krogerup Højskole og blev kombineret med et foredrag d. 4. december. I februar-april 2011 har udstillingen været i kulturhuset Karens Minde i København og åbnede her med et arrangement d.24.02 om "Cyklens mangfoldighed" med oplæg og diskussion fra FreeBikes, Copenhagen Rickshaw, Follow the Women og Dansk Cyklistforbund. Der var dejlig varm mad til alle. Kokken fortalte om husets historie.

Projekt P.A.P.A.L. v. Kristina

Projektet startede i juli 2010. Der arbejdes med professionalisering af COLUFIFA både centralt og decentralt, så organisationen kan fungere bedre og blive i stand til at give flere og bedre tilbud til sine medlemmer. COLUFIFA vokser og er nu oppe på 16 lokalafdelinger eller unioner og ca. 5.000 medlemmer. Vi arbejder med fokus på havebrug (økologisk, men ikke certificeret), enkle business-planer og mikro-kredit i form af spare-/lånegrupper. Aktiviteterne er i høj grad orienteret mod at dygtiggøre de ansvarlige ledere samt de tekniske udviklingsassistenter og undervisere i COLUFIFA, som arbejder direkte med de forskellige producenter og spare-/låne-grupper, hvoraf ca. 90 % er kvinder. Kristina og Lone samt Knud Schmidt (tidl. lærer fra den økologiske landbrugsskole) var på arbejdsrejse til Senegal og Gambia i januar 2011.

Mikrofinans v. Kristina

Vi er medlem af paraplyorganisationen "Dansk Forum for Mikrofinans", der samler de forskellige aktører, som arbejder direkte eller indirekte med mikrofinans forskellige steder i verden. Her er både banker som Merkur og Oikos, store og små NGO'er samt studerende, forskere og konsulenter med. I februar har dette forum lanceret 2 netværksgrupper – den ene med fokus på spare-/lånegrupper og den anden omkring større mikrofinans-institutioner(MFI'er). Jeg deltog i årsmødet, samt opstartsmøderne for begge grupper (marts 2011). Vores aktiviteter inden for mikrofinans i Senegal og Gambia har mest

karakter af spare-/lånevirkosomhed, men der er stor interesse for at udvikle aktiviteterne og skabe en forenings-struktur omkring dem, især i dele af Gambia. Jeg har produceret en udsendelse om kvinder med spare-/låne-aktiviteter i Senegal for radioen på internet, **den2radio.dk**, der blev lagt ud i starten af marts 2011.

Præsentation af de nye bestyrelses medlemmer:

Jytte Ekvall

Jeg er født i 1940. Jeg har i hele mit liv været engageret i menneskers trivsel, kulturelle og samfundsmæssige forskelle. Jeg har undervist alle aldersgrupper indenfor mine faglige kompetencer: pædagogik, massage, billeder og personlig udvikling. Fire gange har jeg været i Faoune i Senegal og undervist i massage for senegalesiske "barfodsjordmødre", alfabetiserings lærerinder og danske kvinder. Jeg er stifter af "skoleprojektet" som har som mål at støtte fattige forældre i at få deres børn i skole i de tre første år. Vi støtter i dag tre skoler. Derfor har jeg stor interesse i at følge med i samarbejdet og udviklingen i Cykler til Senegal og COLU-FIFA.

Ebbe Prag

Kort om min baggrund: Jeg har arbejdet med Senegal og Vestafrika siden 1993. Mit engagement har hele tiden haft to sider, en NGO og venskabsside og en akademisk forskningsbaseret side.

Min interesse for Vestafrika blev grundlagt gennem et venskab med en mauretansk emigrant i Paris tilbage i 1978, som kom fra oplandet til Senegal-floden. Det venskab har også været indfaldsvinkel til min første forskning omkring, hvordan emigration forandrer relationer mellem migranter, samt kvinder - mænd, unge og gamle i landsbyer og storhusholdninger nær Bakel i Senegal. Siden har jeg skrevet en PhD afhandling om kvinders deltagelse i politik på landet i Senegal. Senest har jeg så udført forskning på Dantokpa-markedet i Cotonou i Benin, hvor jeg har undersøgt, hvordan markedskvinders foreninger og deres ledere øver indflydelse på markedet samt i politik. Jeg arbejder også med naturressource forvaltning.

Den anden side af mit arbejde i Senegal er min deltagelse i foreningen "Maison Familiales Rurales Venner i Danmark" – en mindre NGO der siden 1988 har arbejdet sammen med vores partner "Association Nationale des Maisons Familiales Rurales" – en landmandsorganisation med centre i de fleste regioner i landet. Vi har særligt haft en række uddannelsesprojekter med fokus på funktionel alfabetisering for landmænd og organisationens vejledere.

Jeg er blevet valgt som suppleant til bestyrelsen i CtS, og mit arbejde vil overvejende ligge i projektudvalget. Jeg synes, det er vigtigt, at de små NGO'er, der arbejder med landbrugsorganisationer i Senegal-Vestafrika, udveksler erfaringer. Desuden er det min holdning, at vi NGO-folk skal have en realistisk forståelse af, hvilke forandringer vores arbejde kan være med til at skabe. Set i "historiens lys" kommer vi udefra og opfattes ofte, som værende på "gennemrejse". De folk vi arbejder sammen med har deres egne visioner og agendaer, der ikke altid er de samme, som der står i de fine programdokumenter med strategier og indikatorer. De organisationer, vi arbejder sammen med, er også præget af ulige magtforhold, som selvfølgelig findes i landsbysamfundene de agerer i.

Gitte Frandsen

Gammel svanholmer, gammel: 59 år, gammel i Cykler til Senegals bestyrelse fra foreningens start 1996, senere pause i 2 år og nu tilbage igen med ny energi.

Før: aktiv som rejseguide på turistrejser til Senegal, pakning af containere, deltaget i diverse markeder og andre happenings. Nu: deltagelse i bestyrelsesarbejdet efter bedste evne.

Uddannet socialpædagog, til daglig arbejder jeg med asylansøgere. I fritiden er jeg formand for foreningen Danafrika Kulturklub, hjælper min mand i hans afrikanske butik Danafrika Trading på Nørrebro, derudover prioriterer jeg at være sammen med mine tre børn og tre børnebørn.

I anledning af d. 8 marts sender jeg denne hyldest til alle kvinder i COLUFIFA og CtS

Af Dembo Mandiang COLUFIFA

Du kvinde
 Du er verdens skatkammer
 Det er dig, som dyrker håbet i alt og for enhver
 Og i alt glemmer du dig selv
 Det er takket være dig at jeg er nogen som menneske
 I går, i dag og selv i morgen
 På grund af dine følelser, på grund af din venlighed,
 men også på grund af dine styrker og dit engagement
 I går og i dag, sundheden, renheden, maden,
 opdragelsen af børnene, alt det går tilbage til dig
 Hvis du vidste, hvad du betød i verden
 Ingen ville undervurdere dig i denne verden.
 Og vil du altid fortsætte med at leve som nu!
 Stands, se på sig selv fra i dag.
 Du, min mand, min søn, min bror, del din magt og din
 ejendom
 Idet du giver til Anta Baldé, Mariama, Fatoumata og
 Kristina
 Som i dag gør dig til en personlighed

Tak til alle disse kvindelige ledere
 Som kalder til mobilisering
 For en bæredygtig og ligeværdig udvikling
 Stop alt spild, det fører ikke til bæredygtighed
 Prioritér skole og uddannelse
 Udvikl din viden; udfyld på din side din rolle
 Med kapacitet og beslutsomhed
 Fra de fire verdenshjørner forenes kvinder
 Håber på en forandring til det bedre
 Landbrug, fjerkræ og småhandel
 Er nogle af dine våben i kampen mod fattigdom
 Jeg er her for at se og vide, hvordan din kamp ender
 Kvinder som de første vogtere af livet i deres hjem
 Er ofte beskæftiget dagen lang, fra daggry til solen
 går ned

*Hvis kontoret ikke begrænsede mig,
 så tilberedte jeg middagen i dit sted denne 8. marts
 2011*

MAD MOD MALARIA 2011

Uddrag af Lars Hviids foredrag

Så er det tredje år i træk, jeg står her. Det er jeg stolt over. "Mad mod Malaria" er et fantastisk godt initiativ, og et vidnesbyrd om, at der stadig er mennesker i dette land, der orker at kigge ud over egen næsetip. At I er her viser, at der nok er flere, end man sommetider går og tror. Det er rigtig opmuntrende. Lad mig starte med at slå fast, at malaria er stadigvæk et af verdens største sundhedsproblemer. Hvert år bliver ca. en kvart milliard – 250 millioner

– mennesker syge af malaria, og knap 1 million af dem dør. Som med mange andre alvorlige smittesomme sygdomme går det i høj grad ud over de svageste: fattige mennesker i Afrika, Asien og Latinamerika. Især i Afrika! Det går endda ikke bare ud over de svageste, det går faktisk hovedsageligt ud over de mest udsatte blandt de udsatte: nemlig de små børn og gravide kvinder.

Men det går fremad med bekæmpelsen – og da ikke mindst med udbredelsen af de myggenet, som også pengene fra Mad mod Malaria skal gå til. Flere steder er sygdommen på tilbagetog – også steder, hvor tidligere kampagner har fejlet – især i Afrika. Det er fantastisk glædeligt! Vi skal bare passe på ikke at blive grebet af overmod og tro, at nu er det et spørgsmål om tid før sygdommen faktisk ER udryddet. Selvom det går fremad er det nemlig langt fra sikkert HVORFOR det går fremad. Og langt fra sikkert, at det bliver ved med at gå fremad. Selvom udryddelse af malaria ville være fantastisk, er det langt fra givet at det er et realistisk mål. Der er for tilfælde!

I 1955 indledte WHO således en global kampagne, der gradvist førte til, at sygdommen forsvandt fra mange af dens tidligere rand-områder. Kampagnen havde bare ikke den store effekt der, hvor problemet var størst, nemlig i Afrika, og femten år senere – i 1969 – blev håbet om global malaria-udryddelse opgivet.

Hovedparten af den forskning, der alligevel blev udført, blev udført af det amerikanske militær, der havde (og har) stor interesse i malaria-bekæmpelse: ikke for at redde fattige afrikanske småbørn og kvinder, men for at sikre, at soldaterne ikke bukkes under for malaria, når de sendes til steder hvor sygdommen findes. I Vietnam var malaria på mange måder et større problem end Vietcong! I begyndelsen af 1990'erne var situation så slem, at en fornyet og forstærket indsats helt oplagt var påkrævet. I 1998 iværksatte WHO derfor "Roll Back Malaria" kampagnen, og i 2000 opstillede de såkaldte "Millenium Development Goals": specifikke mål for forbedring af den globale sundhedstilstand inden 2015. En dramatisk reduktion af sygdom og død forårsaget af malaria var en central ambition. En stærkt forbedret kontrol-indsats i Afrika, særligt i form af myggenet, var midlet til at opfylde den.

Udryddelse af malaria ligger selv i bedste fald flere årtier væk. Den kan simpelt hen ikke nås med den "forskning-til-faktura" dagsorden der har ført til, at støtten til malarieforskningen i de seneste år er faldet betydeligt. Især den del, der forsøger at skabe ny viden – den egentligt videns-genererende grundforskning – har fået det rigtig svært. Det gælder både i Danmark og internationalt. Alligevel tør kun få stille spørgsmål ved visdommen i (igen) at smide den langsigtede forskning overbord, når der skal sættes på et mål, der i allerbedste fald ligger adskillige årtier ude i fremtiden. Og kun få tør betvivle, at malaria overhovedet kan udryddes med den viden og de værktøjer, der er til rådighed. Eller spørge om

tiden til den grundlæggende malaria-forskning virkelig er ovre.

Faktum er, at der ikke findes en vaccine, der kan forhindre malaria. Den findes ikke nu, og den er heller ikke lige rundt om hjørnet. I bedste fald kommer der måske indenfor de næste 10 år en vaccine, der yder måske 50 % beskyttelse.

Faktum er, at det sidste tilbageværende effektive lægemiddel mod malaria er truet, fordi parasitterne allerede er begyndt at udvikle modstandskraft mod det. Og at myggene, der overfører sygdommen, bliver stadigt vanskeligere at bekæmpe med eksisterende insekt-midler. Der er ikke nogen erstatninger på vej i nær fremtid. Især ikke nogle, der vil være indenfor økonomisk rækkevidde af dem, som virkelig har brug for dem.

Og faktum er, at det i høj grad er usikkert hvor meget af de senere års fremgang i kampen mod malaria, der rent faktisk skyldes bekæmpelses-indsatsen, og hvor meget der skyldes andre, ukendte, faktorer (urbanisering, klimaforandringer, biologiske forhold etc.). Min pointe i aften er, at der i høj grad stadig er brug for malaria-forskningen hvis det skal lykkes at udrydde malaria. Ikke mindst den basale forskning. Det er nemlig særdeles letsindigt at tro på, at der ikke vil komme tilbageslag i bekæmpelses-indsatsen, at der ikke vil vise sig nye problemer,

at vi kan være sikre på, at alt går som planlagt, og at ingen uforudsete konsekvenser viser sig. At problemerne med parasiternes evne til at udvikle modstandsdygtighed overfor de få tilbageværende lægemidler ikke fortsætter, og at vore insektmidler vil forblive effektive. At den delvist effektive vaccine, der er udsigt til, vil være nok. Og så videre, og så videre. Der er også god økonomisk ræson i malaria-bekæmpelse hér og nu. Malaria er nemlig en meget

stor økonomisk belastning. Både for den enkelte familie, for de berørte lande, og for hele verdens-økonomien. Hvis der ikke var malaria, ville mange fattige mennesker være mindre fattige og mange fattige lande mindre fattige. Færre ville flygte væk fra sult og nød, der ville være færre konflikter, krige, folkevandringer.

Læs den fulde tale på www.cyklertilsenegal.dk

Karen Blixen

oversat af Pia Raug

"Hvis jeg kender en sang om Afrika - tænkte jeg - om girafferne og den afrikanske nymåne, som ligger på rygge - om plovskærene i markerne og kaffeplukkernes svedende ansigter - kender Afrika så også en sang om mig? Vil luften over sletten sitre med en farve, jeg har haft på - eller vil børnene opfinde en leg, som har mit navn i sig - eller vil fuldmånen kaste en skygge over gruset i indkørselen, som ligner mig - eller vil Ngongs ørne være på udkig efter mig?"

"Det er langt mere end deres jord man tager fra menneskerne, når man tager deres fødeland. Det er også deres fortid, deres rødder og deres identitet. Hvis man fjerner de ting, de har været vant til at se, og vil forvente at se, så kunde man lige så godt havde taget deres øjne... På samme måde vil også dyr vandre meget langt tilbage og gå igennem farer og lidelser for at genfinde deres tabte identitet i de omgivelser, de kender til.

Da masaierne blev flyttet fra deres gamle land, nord for jernbanelinjen, til det nuværende Masai reservat, tog de navnene på de bjerge, sletter og floder med sig; og gav dem til bjergene, sletterne og floderne i det nye land. Det er en forvirrende ting for en rejsende. Masaierne bar deres afskårne rødder med sig som medicin, og forsøgte, i eksil, at holde deres fortid fast ved hjælp af en formel."

Pia læste disse to tekster af Karen Blixen ved Mad mod Malaria. Pia havde lige fået malaria medicin til hendes første rejse til Afrika og Kenya da Niels Sømand ringede og spurgte om Pia ville synge på færgen. Og så kom hun!

Skipper Knud på kutteren Anton

fortæller for Mariama og Jytte.

Kutteren med Jens Galschiøts 70 flygningeskulpturer ligger til kaj i Nyhavn som led i 2015-måls kampagnen. Jytte og jeg kommer med brochurer, postkort og plakater. Nyhavn er fyldt af folk og regnen kommer først senere.

Knud: Jeg er af færøsk slægt og stod i lære som maskinarbejder i Thorshavn. Der fandt jeg også min første kone. Hun blev pædagog i Danmark, og jeg arbejdede på B&W. Så blev også jeg interesseret i pædagogik og var med til at starte det første behandlingskollektiv Fjordhøj ved Frederiksværk i 1973. Vi boede og arbejdede sammen med unge, som blev smidt ud af efterskolerne. Vi ville ændre børne- og ungdomsfor sorgen, udviske grænsen mellem ansatte og klienter og leve på lige vilkår med de unge.

En grønlandsk kvinde kommer op fra kabyssen og har lavet kaffe. Jytte fortæller, at hun har arbejdet som børnehaveleder i Nanortalik fra 1972 til 74. Og det viser sig, at Azma er lillesøster til Jyttes pædagogmedhjælper fra dengang. Azma er den eneste grøn-lænder i verden med et z i sit navn, fortæller hun. Vi bliver enige om, at verden er lille. Azmas kæreste John er en del af kutterens besætning.

Knud fortsætter: Vores mål var en økonomisk selvstændig produktionsskole. Vi arbejdede med at klunse, drive landbrug, smedeværksted og fiskeri. Med unge fra Majgården startede vi i 1978 fiskerikollektivet ved Brønderup på Nord-Djursland. Vi blev senere en selvstændig institution. Vi fiskede i Kattegat, Nordsøen og den Engelske Kanal. Mange gange opdagede vi, at store mængder kemikalier blev dumpet i havet, og så blev

vi havmiljø-aktivister og startede i 1995 for eningen "Det levende Hav" og gik i gang med undervisning, udstillinger mm.

Så dukker Poul fra Bogense op, som er aktivt medlem og deler brochurer ud på kajen: Nu er der kun en kutter tilbage i vores havn, da jeg var barn var der over 40...Poul har lige været i Radio Karen. (Det var Kristina og jeg også i forbindelse med vores udstilling i kulturhuset Karens Minde i Sydhavnen.) Igen bliver vi enige om, at verden er lille. Så kommer Claus og får en nybagt bolle, og den smager godt, og det fik han også i havnen i Holbæk af Janne. Igen er verden lille og vi hænger sammen.

Knud fortsætter: Vi blev engagerede i fiskeritilfisker projekter og tog til Kazakhstan. Aralsøen var ved at tørre ind, og næsten alt fiskeri var ophørt. Man prøvede at flytte skrubber fra en anden sø, og så havde en fisker læst i en gammel bog, at det var danskerne gode til. Nogle fiskere derfra kom hertil, og vi fiskede sammen. Vi sender også udstyr derhen. Det blev en succes og ikke særlig kostbart. Verdensbanken gik ind og byggede en dæmning, så langsomt blev det til ferskvand igen. Nu lever 600 familier direkte af fiskeri. I 2006 gik vi i gang sammen med fiskere i Eritrea. Jeg er lige kommet hjem efter 1 måneds besøg. Det går godt, og vi udvikler fiskemetoder sammen, bla

sender vi pilkemaskiner derned fra Island og Færøerne, hvor det hele nu er computerstyret. Herhjemme har vi udviklet regler for natur-skånsomt fiskeri, og derfor blev vi smidt ud af fiskeriforeningen. Den nye MSC mærkning af fisk er vi modstandere af, fordi kystfiskerne bliver svigtet, og man kalder det bæredygtigt

fiskeri, men det er ikke skånsomt ved havet. Det centrale for mig er at kæmpe for miljøet, fordi klimaforandringer, rovfiskeri, iltsvind er ved at ødelægge verdens have. Om 60 år findes

der ikke flere koralrev, og hele fødekæden er ved at blive ødelagt.....derfor er vi med i 2015-kampagnen! Følg vores videre sejlads på www.levendehav.dk

Knud tjekker vejrudsigten og beslutter, at skulpturerne kan stå til i morgen, så skal de pakkes sammen og videre rundt i landet...men først skal Knud holde 70 års fødselsdag d.26.maj i Hemmed med mindst 100 gæster og alsang i skoven, så "mobbetalerstol" i haven og grillstegt får og vennerne spiller.

En stort tillykke til Knud og et stort tak til kutter Anton med besætning og frivillige for al deres engagement for et 'Levende hav' fra Cykler til Senegal.

Tiébou dienn - den senegalesiske nationalret

af Anne Grete Camara

"Ved spisetid samles familien omkring et stort fad, hvorfra vi spiser med fingrene, mens vi sidder og nyder at være sammen og snakker om dagens aktiviteter."

At lave mad er i Senegal ikke blot at gå ud i køkkenet en times tid og kokkerere lidt. Under et besøg i Senegal tilbragte jeg en hel dag hos en familie i Rufisque, hvor kvinderne indviede mig i tilberedningens hemmeligheder, trin for trin. Tilberedningen af 'tiébou dienn', varer fra middagstid til ved 15-tiden, hvor vi spiste maden med hånden, fordelt på tre fade. Der blev dog tilbudt skeer til gæsterne. Om formiddagen har kvinderne været på markedet for at købe grøntsager, og fisken er handlet på stranden, ikke langt fra familiens hjem. Tilberedningen foregår i en slags "udestue", en overdækket tilbygning foran familiens to værelser. I den ene side foregår madlavningen, forestået af husmoren Abir og den unge pige. I den anden side, sidder mandens familie og venner og læser aviser og diskuterer alle mulige emner, mens manden laver ataia, en stærk, sød te med mynte, som bliver serveret i små glas i flere omgange. Første omgang af teen er meget stærk og egner sig efter sigende ikke for jomfruer. Alt i mens løber familiens fire børn ud og ind fra værelserne til gården udenfor, hvor der også foregår en masse. Blandt andet er en lille pige er ved at blive pyntet, fordi hun skal til en slags national skolefest. Hun får henna på hænder og fødder, får håret sat op i fantasifulde former, bliver "tatoveret" omkring munden og iklædt en fin, traditionel kjole. Da de er færdige med hende, er hun så træt, at hun begynder at græde.

Imens er der gang i musikken. Et bånd med Youssou N'Dour bliver sat på, og jeg må ud og danse med pigerne i gården, til stor morskab for alle naboerne. Under madlavningen kommer en kvinde og sælger lait caille, en slags tykmælk, som vi senere får til efterret. Efter måltidet laver den ældste søn på seks år ataia, som han serverer for os. Han og lillebroderen var meget glade for de papirflyvere, jeg lavede til dem.

Husmoderen var gravid med sit femte barn. Hun var så glad for vores besøg, så, hvis det blev en pige, ville hun blive kaldt Anna, efter mig. Efter besøget fik jeg lidt "problemer", så måske vil jeg anbefale at bruge lidt mindre chili i retten til danske maver.

Tiébou dienn til 6 personer

450 gram fisk (helst Black Grouper)	1 maniok
300 gram tørret fisk	4-6 okraer
3 diakhatous (tørrede snegle)	1/4 liter jordnødde- eller olivenolie
1 stykke hvidkål	1 lille dåse koncentreret tomatpuré
2 gulerødder	2 fed hvidløg
1 løg	1 laurbærblad
2 auberginer	Salt og peber
1 lille chilipeber	500 g jasminris
1 majroe	

Rens fisken og skær den i tre-fire stykker. Knus følgende i morter eller blender:

to fed hvidløg, et laurbærblad, et halvt bundt persille, salt, peber og et lille stykke chilipeber

Fyld blandingen i fisken. Varm olien i en gryde, tilsæt hakkede løg og koncentreret tomatpuré rørt op med lidt vand. Tilsæt fisken, en liter vand og de øvrige grøntsager, skåret i passende stykker. Når grøntsagerne er møre, tages de op sammen med fisken og holdes varme. Eventuelt på et fad, som placeres oven på risen, som nu skal koges i den bouillon, som er tilbage. Læg låg på og kog mindst 20 minutter. Arranger risen på et varmt fad sammen med fisken og grøntsagerne. Garner med halve citroner og bissap.

Bissap - eller eventuelt spinatblade - dampes og stødes herefter i en morter sammen med en maggiterning, salt, et par tørrede chilipebere, et hakket løg, tre-fire okraer samt en håndfuld linser, som har stået i blød nogle timer. Tilsæt citron, tamarin samt lidt suppe fra gryden. Rør rundt og garnér tiébou diennen med denne bissap i små klatter.

Nyt projekt startet op.

af Lone Frederiksen

I starten af april fik Cykler til Senegal og COLU-FIFA godkendt et nyt projekt fra Projektrådgivningen. Projektet fokuserer på at styrke grønsagsdyrkningen med introduktion af nye håndredskaber samt flettede trådhegn, som bønderne kan betale for. Håndredskaberne er nogle vi allerede kender her fra Danmark, og det er meningen, at lokale smede skal kopiere/tilpasse redskaberne og få en ekstra indtjening samtidig med, at bønderne får adgang til redskaber, der er lettere at arbejde med og mere effektive end dem, de bruger nu. Dette skulle også gerne føre til, at COLUFIFA bliver mere anset lokalt for de professionelle tilbud, de giver medlemmerne. Knud Schmidt, som også er med som landbrugsfaglig ressourceperson i det projekt (PAPAL), der startede sidste sommer, og jeg var i Senegal her i påsken

for at starte det nye projekt. Boy Sow, som også er med når Nyt Syn er på brilleturné hos COLUFIFA, er blevet projektansvarlig, men derudover er det de samme personer, der arbejder med de to projekter. På vej fra Dakar til Faoune besøgte vi et spændende schweizisk finansieret projekt i Thiès. De arbejder meget – og dygtigt – med udvikling og produktion af simple redskaber og teknikker, der er tilpasset lokale behov. Det var her, vi fandt en meget enkel, hånddrevet og billig hegnsflettemaskine, som vi sammen med COLUFIFA besluttede at købe to af. Desuden arbejdede de med simple vandingsystemer, pumper og maskiner til tørring af f.eks. mango og bananer. Knud havde hakkejern, skuffejern, le, hakke samt énrækkesåmaskine og radrenser, der skubbes med håndkraft, med i bagagen, og de blev demonstreret til stor begejstring for de projektansatte, de lokale COLUFIFA-ledere samt et par smede, der var inviteret til lejligheden. Planen er, at COLUFIFA nu skal beslutte, hvilke redskaber, smedene skal lave prototyper af, og når Knud så kommer næste gang (juli-august), skal der undervises i, hvordan og til hvad de bruges. På rejsen fik vi også indgået kontrakt med COLUFIFA om det nye projekt og aftalt budget og

arbejdsplan. Det med rapporter og regnskaber er stadig ikke COLUFIFAs stærke side, men bestyrelsen (Conseil d'Administration) har fået nye, yngre og mere veluddannede kræfter, som vil og kan følge økonomien mere, end den tidligere var i stand til. Selv om vi kun havde godt en uge, nåede vi også at følge noget op på PAPAL – det var gået godt med testhaverne, selv om grupperne havde dyrket større arealer og ikke helt fulgt aftalerne om, hvilke afgrøder der skulle testes. Men afsætningen havde været tilfredsstillende, blandt andet fordi kvindegrupperne havde fået støtte fra to, der er ansat i PAPAL til markedsføring. Planerne for honningproduktion var der også gang i: Knud fik med stor kreativitet istandsat nogle af de gamle bistader, og Djibril havde arrangeret et møde med lokale biavlere for at organisere samarbejdet og forbedre kvaliteten af honningen. Og årets sesamhøst er solgt til ok priser. Men på ligestillingssiden er der stadig meget at gøre. De tre kvinder, der er ansat i administrationen, Aram, Fatoumata og N'Deye Marie, klagede over, at de ikke fik lov til ret meget. Så der er nok at arbejde med, men også gode kræfter at bygge på.

World Social Forum i Dakar

af Lone Frederiksen

Dembo Mandiang og Aly Mansaré deltog fra COLUFIFA i World Social Forum, som i år blev afholdt i Dakar. I sin rapport bemærker Aly, at der til forskel fra andre, officielle internationale møder, overhovedet ikke havde været forhåndstale af arrangementet i det nationale fjernsyn på trods af, at der deltog over 7.000 mennesker fra hele verden, og at den march, der blev organiseret, strakte sig over 3 km. Så øjensynligt var magthaverne ikke specielt interesserede i dette sociale, verdensomspændende møde. COLUFIFAs folk var derimod meget begejstrede og deltog i en række spændende seancer, blandt andet vandforsyning, som bliver et stadig stigende problem globalt. Hvert 3. år er der et World Water Forum, som næste gang bliver i Frankrig i marts 2012. Gruppen bag denne bevægelse arbejder for at få retten til rent vand op som første prioritet efter 2015-målene (hvor det står som nr. 4). Et andet tema var værdikæder, som jo er yderst relevant for COLUFIFAs sesam- og honningproduktion – betydningen af at øge indtjeningen blandt landbefolkningen gennem forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukterne. COLUFIFA havde også diskuteret problemerne omkring jordrettigheder og udenlandsk opkøb af jord med andre vestafrikanske organisationer, et relevant indspark til PAPAL, hvor Kristina for øjeblikket er i Senegal for at arbejde med netop

jordrettigheder. I det hele taget havde de haft livlig udveksling med mange. Der var indlæg fra hele verden omkring problemerne for udviklingslandene forårsaget af klimaforandringerne. Senegal er et af de lande, der vil blive ramt af stigninger i vandstanden, da mange af de større byer ligger langs kysten ved floddeltaer. Flere steder i Senegal er nedbørsmængden steget, men ofte i form af meget voldsomme regnskyl, som forårsager oversvømmelser i storbyerne. Samtidig er der andre egne af Senegal, hvor det regner mindre, og hvor det derfor er blevet vanskeligere at dyrke jorden. I 2008 var der globalt set omkring 20 mio. klimaflygtninge, og man regner med at der op imod år 2050 vil være 200 mio. Der skal gang i arbejdet med regler og love for at beskytte alle disse klimaflygtninge. Der havde også været diskussioner om, hvorvidt Afrika kan tillade sig at fokusere på kvalitet af fødevarer set som modsætning til kvantitet. Aly havde fremhævet, at en bonde ikke kan være tjent med, at hans høst går til, fordi han ikke kan sprøjte mod insektangreb. Dette er nok et spørgsmål, vi skal arbejde med i COLUFIFA. Der er mange forskningsresultater, der peger på, at økologisk dyrkning på sigt vil være bedst for Afrika, men naturligvis skal her-og-nu problemerne tages alvorligt.

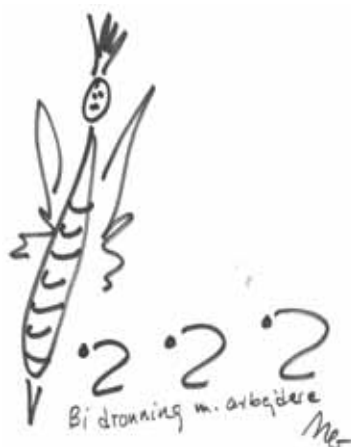
Ingen udvikling uden bier!

af Kristina Grosmann Due

I efteråret 2010 afholdt Cykler til Senegal et fagligt møde med Ole Hertz fra Dansk Biavlerforening og Kalifa Kante fra landsbyen Sifoe i Gambia. Ole Hertz er antropolog og har i en menneskealder beskæftiget sig med bier, bestøvning og honning. Siden 1970'erne har han været bosat på Bornholm og haft ansvar for adskillige bi-familier. Ole har også arbejdet i Afrika og blandt andet været konsulent på et Danida-finansieret projekt i 1980'erne, hvor han etablerede og uddannede en honning-enhed Sifoe

Kafu Farm i Gambia. Anne-Grete fra Cykler til Senegal har i en længere tid haft kontakt med Kalifa Kante, der er med i sundheds-enheden i Sifoe, og i efteråret var i Danmark på et 3 mdr.s ophold på Krogerup Højskole. Da Cykler til Senegal også gerne vil bidrage til at udvikle Honning-enheden i COLUFIFA var det oplagt at indlede en erfaringsudveksling med Ole og Kalifa og mødet blev afholdt hos Danafrika. Ole viste lysbilleder og fortalte levende og engageret om alle aspekter af bier og deres betyd-

ning: Vidste du, at bier udelukkende orienterer sig efter duft og at enhver bi kan huske og skelne 100 forskellige dufte fra hinanden? At bier drikker vand og helst vil have vand i nærheden af deres bolig? At bier er lokale og lever hele deres liv indenfor en radius af relativt få kilometer? At bier kan "trænes" i den forstand, at de forbinder duft med f.eks. angreb eller trusler? Det er derfor heller ikke så mærkeligt, at bierne også indtager en vigtig plads i afrikansk mytologi og tale-måde, eksempelvis kender man til det at sende "dræber-bier" af sted mod en given fjende flere steder i Vestafrika, ligesom det hedder sig, at alle store ledere har "egne bier". Som almindelig bybo kan man være tilbøjelig til glemme den lige forbindelse, der er mellem antal bier og det udbytte af land- og havebrug,

vi lever af. Man kan simpelthen kalkulere udbytte efter hvor mange bier, der er i lokaliteten og dokumentere stigning, hvis antallet af bier øges. Uden bier ingen frugt. Så enkelt er det. Desværre betyder den globalt stigende anvendelse af insektgifte og selvbestøvende afgrøder at der bliver færre og færre bier. Det er en ond spiral, som alle med interesse for udvikling og naturressourcer, burde engagere sig i og bekæmpe. Derudover er der i afrikansk kontekst ofte tale om, at den almindelige praksis mht. at høste honning betyder, at bierne dræbes undervejs. Det sker ikke forsætligt, men fordi der bruges ild og røg som beskyttelse under høsten. Det kan sagtens undgås, ved at introducere alternative former for bistader. Introduktion af enkel teknologi og praksis, er ikke en "biting", men handler om "arternes og alles overlevelse".

Her bliver du aldrig for gammel.

af Mariama (fra magasinet Djembe 2002)

Det er nat. Hytten er fuld af mænd samlet rundt om Sory Mansare på 89 år. Han er den ældste i hele bjergområdet ved Dabola i Guinea. Mændene er kommet for i fællesskab at søge en løsning på en konflikt. Mødet er først startet efter bønnen i skumringen. Alle vigtige møder foregår om natten. Sory halvligger i sin højbenede jernseng med landsbyens eneste malaria myggenet. Han er klædt i en stærk rosa boubou og en knaldrød fez. Ansigtet er som skåret i træ og læder og huden spænder stramt udover de skarptrukne knogler. Det tynde fipskæg vipper, når han med blikket følger rækken af talere.

Forleden gav jeg ham zoneterapi og opdagede hvor fulde af liv hans fødder er. Bagefter gik vi en goddag-tur i landsbyen og han fortalte smilende om sine "nye" fødder. Nogle børn gav mig en frugt, som de siger ikke kan spises. Jeg genkender den som "Namibias rose" og spiser den med glæde. Sory er den eneste der tør smage, men når HAN gør det så følger flere af kvinderne efter. Overraskelsen er stor over den gode friske smag og en sang vokser frem med glade

rytmer og dans. Sory går videre med raske og taktfaste skridt og fortæller at han er "ancien combattant" (krigsveteran). Han blev, som mange andre vestafrikanere, tvangsudtaget til den franske armé. Mange kom aldrig tilbage. Sory kom hjem for at arbejde for sit folk i den lokale administration, trods tilbud om politi job i Senegal. Sory er dybt respekteret. Han er

landsbyens samlingspunkt - både ved sorg, død, fødsel, fest af alle slags - og når konflikter skal løses. En af hans døtre døde for tre dage siden. Hele landsbyen samledes omkring ham for at dele sorgen. Sory leder bønner, giver velsignelserne og taler om den døde. Vi får alle formaninger om tålmodighed, mod og tolerance. "Livet er hårdt og vi må leve så vi kan dø med fred i sindet -soutoura-" Jeg blev takket for at være den første hvide, der deltager i landsbyens begravelser. "Gud er stor" slutter Sory og vi går alle stille hjem.

Konfliktmødet fortsætter i mørket. En ung mand er beskyldt for at flirte med landsbyens både gifte og ugifte kvinder. Han får ordet og siger at det ikke er sandt. Han er kommet for at arbejde for landsbyens udvikling og er den eneste der kan skrive og læse. En af de ældste får ordet og taler længe om misundelsens store magt over os mennesker. "Kun Gud kan hjælpe". Mændene får ordet på skift og stærke følelser bølger. Mange giver eksempler fra deres egne liv for at belyse og oplyse konfliktens forskellige sider. Langt om længe og sent oplever jeg omsider at hytten trækker vejret roligt og at en stor lytten er til stede. Her er blevet helt stille og Sory spørger til sidst den unge mand, om han kan se sin del af konflikten? Han svarer langsomt og indrømmer, at der er en tiltrækning mellem ham og kvinderne. Han vil bygge en hytte til sin trolovede og så skal de giftes. Han

lover også at flytte fra landsbyen, hvis rygterne fortsætter. Sory ser rundt på alle mændene, mens morgenens første lys begynder. De nikker en efter en. Sory velsigner og beder bønnerne om fred for os alle.

En uge efter forlader jeg landsbyen og Sory og ved at noget i mit liv forandres for altid...

Sory døde to år senere da Demba var hos mig i Danmark. Telefonen ringede mens vi var i gang med et for-interview til Go`aften Danmark. Vi afbrød og kørte ned til stranden. Jeg begyndte at synge lahilaha ilallah(der er Gud og kun en Gud). Lidt efter sang Demba med. Vi sang længe og til sidst sagde Demba "Nu har min far fået fred og det er godt. Jeg købte den hvide tyr, som skal slagtes til begravelsen, da jeg var i landsbyen sidst".

Jeg inviterede vores venner til at komme om aftenen. Demba blev meget bevæget over at vi ville dele sorgen med ham og han fortalte os om sin fredselkende far. Men han syntes det var underligt at folk kom med blomster og så kom han i tanke om at jeg havde bedt ham om blomster til vores bryllup " det er det I gør når I skal fejre noget ".

Demba rejste sammen med sine to koner Amy og Awa til ceremonien 40 dage efter Sory's død. Sory havde sagt lige før han døde: Alt er godt og i Guds hænder.

På cykel mellem Faoune og Medina Wandifar High School

Af Anne McClymont

En uges tid i februar kunne man næsten hver dag opleve noget usædvanligt på den hullede og støvede landevej mellem Faoune og Medina Wandifar High School, som ligger meget tæt på Carrefour: fem hvide kvinder med flagrende gevandter - på cykel!

Det var os – Selma, Tina, Mette, Anne og Ulla. Tre piger fra Rysensteen Gymnasium, en lærer og en kulturforsker fra RUC. Vi var på ekspedition i denne varme, tørre måned i Vestafrika for at udforske 'kulturmødet'. Udforske måder at tænke og leve på, som vi måske nok kender fra

mediernes, men som man først får ind under huden, når man selv cykler i heden, venter ved den militære vejspærring udenfor byen, spiser med fingrene i det fælles fad og trækker vand op af brønden. Og selv da er man så vanvittigt privilegeret – fordi man ikke også skal så meget andet. Fx gå frem og tilbage til skole, være sulten og ikke vide hvilken vej der fører ud af et liv i fattigdom. En ting er at se forskellene, noget andet er at mødes med det. Lykkedes det for os?

Besøget på Medina Wandifar var en øjenåbnende og overvældende oplevelse. 50 elever i

mange klasser, ganske få bøger, entusiastiske og dygtige lærere og en visionær leder, der vidste at de var ude i et socialt projekt af dimensioner, hvor hver dag havde sine udfordringer. Vi blev mødt med en interesse og en åbenhjertighed, der virkelig var overvældende – og vi fik indsigt i mange aspekter af de udfordringer, der er på et gymnasium i Senegal – hvoraf den største staves MANGLER. På alle fronter. Og hvis bedste modvægt lige nu er ENGAGEMENT fra lærerne og ledelsen. Vi følte alle en stor ydmyghed overfor det læringsprojekt, som vi oplevede på Medina Wandifar High School – og en stor taknemmelighed, fordi vi blev mødt med åbenhed og varme.

Vi boede så komfortabelt, som man kan ønske sig, i Colufifas guest houses i Faoune – der var ingen mangel på gæstfrihed. Vi fik det bedste mad, havde masse af vand. Colufifa havde arrangeret et fantastisk program for os. Vi havde de sødeste og bedste mennesker til at hjælpe os

– på skolen og i landsbyen, Mbaye, mr. Barry, Nyapa, Cheihouna, Aly – og rigtigt mange andre: de søde piger, der lavede mad til os og Ibrahim, der tændte bål for os hver aften.

Kulturmødet - lykkedes det for os? Ja, på mange måder lykkedes det for os at etablere et møde, en oprigtig samtale. Men det gav os også stof til eftertanke om hvad et 'møde' egentlig er? Kan man 'mødes' når ens forudsætninger og baggrunde er vidt forskellige? Ja, det kan man på mange niveauer. Men det er en udfordring på mange andre.

Vi vender lige perspektivet om: fem hvide kvinder i flagrende gevandter oplevede noget helt usædvanligt mellem Faoune og Medina Wandifar High School en uge i februar – og er stadig prægede af oplevelsen.

Anne McClymont

Lærer på Rysensteen Gymnasium

RYSENSTEEN I SENEGAL

af Selma, Tina og Mette

Den 15. februar var vi fem kvinder der trådte ud af flyvemaskinen i Banjul – tre elever og to lærere. Vi blev mødt med en mur af hede – en vis omvæltning fra den kolde sne i Danmark. Næste dag kørte vi til Faoune i Senegal, hvor vi skulle komme til at blive en del af en verden, en kultur, som vi aldrig har været så tæt på før. Der er ingen tvivl om, at vi har haft en fantastisk oplevelse i Senegal. Det kan folk se på os, når vi fortæller om det, og det kan vi selv mærke, når vi kigger på billeder derfra, taler om vores oplevelser og tænker på det. Men selvom vi kan redegøre for nogle konkrete oplevelser og viderefortælle om vores tanker og følelser, kan det være svært at møde den store interesse for vores tur som vores skolekammerater har udvist os, med tilsvarende fyldestgørende svar. For det er svært at forklare. Det er svært at føle, at de ord vi maler vores oplevelser med, danner et godt nok billede. Hermed ikke sagt, at andre ikke kan bruge og få noget ud af vores oplevelser. Da vi jo er sendt ud af en skole, kan man håbe på at vores for-

tælling om vores rejse og vores møde med en anden kultur har gjort indtryk på Rysensteen Gymnasiums elever, måske endda inspireret nogle til selv at tage ud og opleve.

Under vores ophold mødte vi så mange forskelligheder, at der opstod en masse spørgsmål. Bl.a. stillede vi spørgsmålstegn ved det at *forstå* noget. Det var noget, som vi talte en del om i Faoune, når vi om aftenen var samlet rundt om bålet under stjernerne. Kan man overhovedet forstå, hvis man ikke har et fælles udgangspunkt med en fælles referenceramme? Er vi overhovedet i stand til at opleve og forstå fx den fattigdom, som vi var vidner til. Er vi nødt til at have en fælles virkelighed for at kunne forstå hinanden?

Er vores oplevelser blot en konstrueret virkelighed ud fra den forståelsesverden, som vi selv er opdraget med? Måske – men på den anden side oplevede vi også en stor lighed, når vi sad blandt eleverne på Medina Wandifa High School. Ligesom mange unge i Danmark havde de unge i Senegal også gjort sig tanker om de-

res fremtidige liv, selvfølgelig med forbehold for hvilke muligheder de selv fandt opnåelige. Derudover oplevede vi lighed med fx en så banal ting som den "pjatten" der foregår mellem unge mennesker når de færdes sammen – det var akkurat som at se eleverne på Rysensteen Gymnasium sidde i frikvartererne og snakke. Vi så skønhed. Vi havde mange smukke oplevelser og øjeblikke, og vi blev mødt med en smittende glæde. Vi oplevede gæstfrihed og åbenhed. Noget, nogle ville mene, vi sommeti-

der mangler her i Skyklapdanmark. Der er ikke andet tilbage end at sige tusind tak til vores skole, Rysensteen Gymnasium, og ikke mindst til Colufifa, Faoune og Medina Wandifa High School, for den kæmpe oplevelse som alle parterne har gjort mulig for os 3 danske elever. De mennesker og det samfund vi mødte er noget, som altid vil sidde i vores bevidsthed, og de ting som de selvsamme fik os til at indse eller til at tænke på, vil være noget som vi vil fortælle videre.

Faoune-maraton 2011

af Lone Frederiksen

For tredje år i træk organiserede COLUFIFA i februar i år et lokalt maraton-løb (der dog 'kun' er på ca. 10 km). Der var først lokal kampsport, som tiltrak rigtig mange tilskuere – både gamle og unge, mænd og kvinder. Derefter skulle pigernes løb afholdes, men da der kun var 3 tilmeldt, blev det aflyst, men de 3 piger fik en medalje og 5.000 F CFA (godt 50 kr.) hver. Så kom drengenes løb, hvor der var 30, der startede, og 18, der fuldførte. Vinderen blev Moustapha Sonko fra Madina Wandifa (Carrefour), præmien bestod af en medalje samt 40.000 F CFA (ca. 450 kr.).

Jalousi i forbindelse med startsted og manglende inkludering i planlægningen var nær ved at ødelægge arrangementet, da unge i landsbyen Bissary, som ruten passerede igennem, truede med at blokere for løberne. Det lykkedes dog lokale autoriteter at få beroliget de utilfredse, og næste års løb vil nok blive flyttet til en anden rute.

Organiseringen i COLUFIFA var derimod forløbet fint: Der var nedsat en bestyrelse bestående af 6 mænd(!), som havde delt opgaverne imellem sig. Sponsorerne var desværre ikke så gavmilde som de tidligere år: 12 institutioner/organisationer var blevet kontaktet, hvoraf 4 svarede positivt tilbage, heriblandt Cts, der støttede med ca. 2.300 kr. Men budgettet kom ikke til at hænge sammen, så vi blev efter løbet bedt om – og accepterede – at dække et underskud på ca. 1.000 kr. Planlæggerne mener imidlertid, at det næste år vil være muligt at sikre økonomien, da der bliver stadig flere, de kan henvende sig til om sponsorater.

Aktuelt i 2011:

- 19. juni kl. 12 - 18 Venskabsforeningen- Danmark- Vestafrika holder Couleur Cafe i Fælledparken
- 7. august tilbyder Cykler til Senegal fodbad på Kildemarked i Strandparken i Holbæk
- Perioden 15. august - 30. september deltager vi i Kampagnen om FN's 2015 mål
- 7. september kl. 19 i Køge foredrag og lysbilleder ved Mariama
- 9. september er der morgenevent med 2015 Kampagnen
- 11. oktober kl. 14 Vigemose Forsamlingshus foredrag og lysbilleder ved Mariama
- **Plakaten** lavet af Michael Jensen kan købes for 2 myggenets pris 100 kr. og den lille for 50 kr. Bestilles hos jytte@cyklertilsenegal.dk, beløbet indsættes på Merkur 8401 1060310 mrk. plakat
- **Malariagavekort** 50 kr./kort hos janne@cyklertilsenegal.dk, indsættes samme konto mrk. Malaria
- **Fotoudstillingen** "Selvstændig" 45 foto kan bestilles til ophæng hvis du/i har et sted hos Kristina Grosman
- Følg med på vores kalender på www.cyklertilsenegal.dk
- Se den nye hjemmeside for hotel Leybato i Banjul Gambia: www.leybatohotel.com. Lavet af Ida Bergkvist.

"Mad mod Malaria" Mariama takker Nomas Direktør. Foto: Janne Noack

Cykler til Senegal

- giv din gamle cykel en fremtid i Afrika

Nyhedsbrevets tekster og billeder er samlet af Mariama og Janne. Mariama har tegnet og Eli har layoutet. Prinftaritas Falkenborgvej 1D i Frederikssund har trykt.